

Export schreeuwt om IBR- en BVD-vrije status

'IBR- en BVD-vrij móet'

De rundveesector moet zijn verantwoordelijkheid nemen om dierziekten met een economisch belang te bestrijden. Dat zeggen Veepro-directeur Reinoud van Gent en Tweede-Kamerlid Henk Jan Ormel (CDA). „De Nederlandse rundveehouderij is niet meer serieus te nemen, als de bestrijding van IBR en BVD niet stevig wordt aangepakt“, vindt Van Gent.

Nederland komt steeds meer op een eiland te zitten nu de ons omringende landen druk bezig zijn met een georganiseerde aanpak van onder meer Infectieuze Bovine Rhinotracheitis (IBR) en Bovine Virus Diarree (BVD). Zo zijn de Scandinavische landen al enkele jaren BVD-vrij. In enkele Duitse deelstaten wordt een verplicht programma ingevoerd, in de rest van het land is dit in voorbereiding. Ook Oostenrijk en Zwitserland zijn hard op weg om met behulp van oorbiopten BVD-vrij te worden. Alle kalveren worden direct bij de geboorte via een speciaal oormerk bemonsterd en onderzocht. In Zwitserland werkten overheid, standsorganisaties en veehouders nauw samen om in drie jaar tijd BVD uit te bannen. De bestrijding bevindt zich nu in de laatste

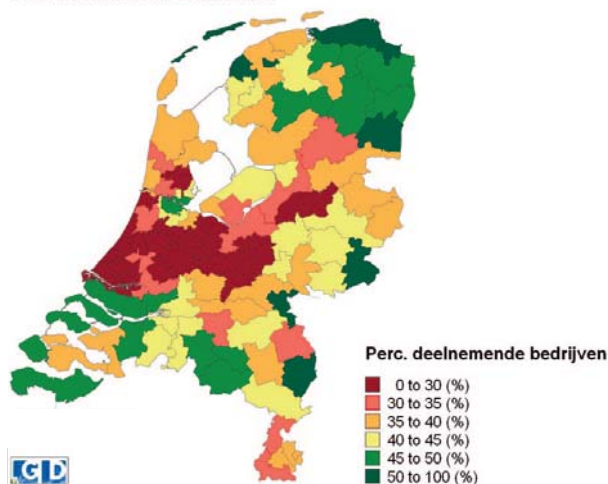
fase. In België is er zelfs een koninklijk besluit van kracht om BVD-vrij te worden. Daarnaast zijn onze buurlanden hard op weg naar een IBR-vrije status. Duitsland heeft een artikel 9-status. Dat betekent dat het land bezig is definitief IBR-vrij te worden, zegt Van Gent. België kan deze status elk moment aanvragen. „Als dit land straks ook IBR-vrij is, wordt de handel tussen Nederland en België ernstig beperkt“, waarschuwt hij. „Maar ook bedrijven aan de grens met een tweede stal in België moeten zich realiseren dat veebewegingen over en weer een groot probleem kunnen worden.“

Veepro zet jaarlijks 100 miljoen euro om aan export. 95 procent wordt door de leden van Veepro naar derde landen geëxporteerd, binnen de Europese Unie is dat iets meer dan de helft. „Dierziektebestrijding is van heel groot belang voor de export“, zegt Van Gent. „Nederland moet oppassen dat het zich niet isoleert of vervreemt van de rest van de wereld.“

De animo onder veehouders om aan een certificeringsprogramma mee te doen, is wisselend. „Dat hangt ervan af of een dierziektevrije status economisch belangrijk is voor het bedrijf“, weet Van Weering. „Veehouders die veel vee exporteren of stieren leveren aan de KI, zullen eerder voor certificering kiezen dan een boer die zijn dieren puur voor de melkerij houdt. Maar ook agrariërs die een ziekte-uitbraak van IBR of BVD op hun bedrijf hebben meegemaakt, zijn heel gemotiveerd om aan een programma deel te nemen.“

Op basis van steekproeven schat GD dat er in Nederland op ongeveer twintig procent van de bedrijven IBR voorkomt. Voor een actieve BVD-infectie ligt dat percentage tussen de 20 en ruim 30 procent van de bedrijven. Het aantal IBR-uitbraken is volgens Van Weering sterk gedaald na de kortdurende verplichte enting van eind jaren negentig. „Helaas is er toen op een aantal bedrijven met een met BVD-vervuild vaccin geënt, wat tot veel economische en emotionele schade heeft geleid. Omdat de veiligheid van het vaccin niet gegarandeerd was, is de gehele IBR-aanpak toen van de baan geraakt.“

BVD deelname in Nederland

Verantwoordelijkheid

De Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) ondersteunt de aanpak van dierziekten als IBR en BVD, maar bepaalt niet het beleid, zegt Hilmar van Weering, veterinaire medewerker Divisie Herkauwers bij GD. De overheid ziet dierziektebestrijding van de niet-aangifteplichtige ziekten als een verantwoordelijkheid van de keten, legt hij uit. De zuivelindustrie houdt zich in samenspraak met de standsorganisaties vooral bezig met salmonella, para-TBC en melkerskoorts. De vraag voor IBR- of BVD-certificering moet vanuit de individuele veehouder komen, of vanuit (een deel van) de sector, aldus Van Weering.

Afweersysteem

Los van de directe schade die BVD met zich meebrengt, ondermijnt de infectieziekte ook het afweersysteem van de veestapel. Met als gevolg dat de koeien gevoeliger worden voor uierontsteking en luchtweginfecties. Deze dieren vormen weer een besmettingsbron voor koppelgenoten. „Dan krijg je een soort zwaankleef-aan-effect. Daarnaast wil de sector het antibioticumgebruik terugdringen. Dat vraagt

Copyright foto

om een goede weerstand van de veestapel.“ Volgens Van Weering ziet het er niet naar uit dat IBR en BVD spontaan uit Nederland verdwijnen. „Dat hangt nauw samen met de contactstructuur van de bedrijven. Hoe meer bedrijven IBR-vrij zijn, hoe sterker het risico voor de omliggende bedrijven afneemt. Maar het kan ook naar de andere kant omslaan. Wij willen allemaal graag koeien in de wei. Maar een BVD-virusdrager heeft een rond aan de andere kant van het draadje al snel besmet.“ Dierziektebestrijding heeft drie positieve kenmerken: dierenwelzijn, economisch belang van het veebedrijf en export naar het buitenland, zegt Veeoprofessor Van Gent. „Daarom moet de sector zo snel mogelijk starten met de aanpak van BVD en IBR. Vaccineren kan daar een onderdeel van zijn, maar wel op vrijwillige basis. Degenen die niet willen enten, moeten naar andere oplossingen zoeken. Met dieren van niet-vrije bedrijven zou dan niet meer gehandeld mogen worden. Als zij het bedrijf verlaten, moeten ze voor de dood weg.“

Handelspolitiek

Ook Tweede-Kamerlid en dierenarts Henk Jan Ormel (CDA) vindt het belangrijk dat dierziekten worden bestreden. „Dat is primair van belang voor dierziekten die een risico vormen voor de volksgezondheid. Daarnaast zijn andere dierziekten een gevaar voor het dierenwelzijn en hebben ze economische betekenis. Dierziektepolitiek is handelspolitiek. Binnen de Europese Unie is vrij dierverkeer mogelijk. Als bij een uitbraak van een dierziekte de grenzen worden gesloten, heeft dat direct invloed op de handelsstromen.“

Volgens Ormel heeft de politiek in het algemeen grote interesse voor dierziekten en met name voor de uitbraken ervan. „Er bestaat een internationale lijst van aangifteplichtige dierziekten. Deze lijst wordt echter vooral economisch bepaald. Ik vind juist dat er meer nadruk moet liggen op ziekten die een risico vormen voor de volksgezondheid. Daar ligt de verantwoordelijkheid van de politiek.“ De politicus wijst bijvoorbeeld op de gevaren van de antibioticaresistente ESBL-bacterie. „Daar wordt internationaal niets aan gedaan. Terwijl die bacterie grote problemen in Nederland veroorzaakt. De veehouderijsector heeft zich nu als doel gesteld het antibioticagebruik te reduceren. Maar de bacterie wordt in ons land niet uitgeroeid als deze met een importdier weer binnenkomt. Het gaat hier om een internationaal probleem.“

BSE en Q-koorts

Volgens de CDA'er zijn BSE en Q-koorts goede voorbeelden van hoe een voor de volksgezondheid risicovolle dierziekte rigoureus is aangepakt. „De uitbraken van BSE zijn onderdrukt. Dat betekende wel dat een aantal individuele veehouders zijn koeien heeft moeten ruimen. De Q-koorts bij geiten is teruggedrongen door ruiming en vaccinaties. Deze manieren van werken hebben onder de betrokkenen veel leed veroorzaakt, maar de aanpak heeft wel gewerkt.“ De CDA'er vindt verder dat er in de internationale dierziektepolitiek meer ruimte moet zijn voor het gebruik van vaccins om dierziekten te bestrijden. „Dat wordt nu nog te veel gehinderd door Europa. Neem de MKZ. We mogen

pas vaccineren als de ziekte is uitgebroken. Dat is het paard achter de wagen spannen: je moet juist preventief vaccineren. Europa stelt verder dat de melk van een gevaccineerd dier niet mag worden geëxporteerd. Dat is waanzin, er is niets mis met het product. De EU-regelgeving hobbelt voortdurend achter de wetenschappelijke ontwikkelingen aan. Het wordt tijd dat de handelspolitiek flink wordt aangepakt.“ Hoewel IBR en BVD geen zoönosen zijn, vindt Ormel dat deze infectieziekten moeten worden bestreden. „Dat gebeurt ook in andere landen. Nederland is een exportland, het is in het belang van de sector dat ons land IBR- en BVD-vrij wordt. Dierziektebestrijding is bovendien een kwestie van én-én. Je moet geen ziekten in de wachtkamer zetten, maar op diverse fronten tegelijk bestrijden.“

Meerwaarde

De rundveehouderij moet niet langer wachten met bestrijdingsprogramma's, vindt ook Van Gent. Volgens hem stond Nederland vroeger in de top-drie wat diergezondheid betreft. „Dat is allang niet meer het geval. Daarom moet je aanpak op een aantal sporen tegelijk lopen, zoals certificerings- en vaccinatieprogramma's en oorbiopten. Verder moet je alles wat je doet, goed monitoren. En wees niet bang om dieren met een onwettige uitslag van het bedrijf te verwijderen en naar de slacht te brengen. De Nederlandse rundveehouderij kan zich niet meer serieus nemen als dierziektebestrijding niet flink wordt aangepakt. Het gaat hier ook om een stukje meerwaarde van de sector: de export schreeuwt om een IBR- en BVD-vrije status van Nederland.“ ■